

Õiguskantsler

Teie 13.03.2018 nr

Meie 02.04.2018 nr 6-1/180416/1801533

Parkimistasu maksmine

Austatud avaldaja

Küsisite õiguskantsleri seisukohta, kas põhiseadusega on kooskõlas õigusnormid, mille kohaselt ei pea kõigis parklates olema parkimisautomaati ega täielikku parkimisinfot. Teie hinnangul on võrdse kohtlemise põhimõttega vastuolus, et eraparklates tuleb välja panna kogu parkimisinfo, aga kohaliku omavalitsuse parkimisalade kohta see nõue ei kehti.

Leian, et parkimistasu maksmist reguleerivaid õigusnorme ei ole alust pidada põhiseadusega vastuolus olevaks.

Parkimistasu kehtestamise õiguslik regulatsioon

Põhiseaduse § 157 lõige 2 sätestab, et kohalikul omavalitsusel on õigus seaduse alusel kehtestada ja koguda makse ning panna peale koormisi. Seejuures tuleb järgida põhiseaduse §-des 10–14 sätestatud üldpõhimõtteid.

Parkimistasu on kohalik maks ([kohalike maksude seaduse](#) (KoMS) § 5 p 10). Maksu tasumise kord peab olema sätestatud maksumääruses (KoMS § 4 lg 1 p 5). KoMS § 14¹ lõige 2 näeb ette, et parkimistasu määratakse ja nõutakse sisse liiklusseadusega sätestatud alustel ja korras; parkimistasu suhtes kohaldatakse maksukorralduse seadust liiklusseaduses sätestatud ulatuses.

[Liiklusseaduse](#) (LS) § 186 lõike 4 kohaselt korraldab parkimist teomanik või teehoiu eest vastutav isik, kasutades selleks liiklusmärke, teemärgiseid ning muid liikluskorraldusvahendeid. Tasulist parkimist linna või valla avalikul parkimisalal reguleeritakse LS §-de 187–190 kohaselt (LS § 186 lg 5 ls 2). Kohaliku omavalitsuse volikogu peab määrusega kehtestama tasulise parkimise ala; parkimistasu määra või diferentseeritud määrad ning parkimistasu soodustused ja vabastused (LS § 187 lg 2).

Tallinna Linnavolikogu on vastu võtnud [määruse](#) „Tallinna avalik tasuline parkimisala ja parkimistasu“ (edaspidi: määrus). Sellega on kehtestatud Tallinna avalik tasuline parkimisala, mille piires parkimisel peab mootorsõidukijuht maksma kohaliku maksuna parkimistasu. Samuti on linn kehtestanud parkimistasu määrad ning parkimise eest tasumise võimalused (määruse § 5 lg 1).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Parkimistasust teavitamise õiguslik regulatsioon

Põhiseaduse § 3 lõige 2 näeb ette, et seadused avaldatakse ettenähtud korras ja kohustus on täita üksnes avaldatud seadusi. See nõue kehtib ka määruste kohta. Õigusriigi põhimõtte järgi on õigusaktid adressaatidele teatavaks tehtud siis, kui need on avaldatud Riigi Teatajas. Riigikohus on tuletanud hea halduse põhimõttest ([põhiseaduse § 14](#)) haldusorgani kohustuse teavitada menetlusosalisi vajaduse korral isegi intensiivsemalt, kui seadus sätestab. See on vajalik juhul, kui võib eeldada, et üksnes seadusega ette nähtud infokanalitest ei pruugi piisata, et teave jõuaks huvitatud isikuteni, ja kui lisateavitamine ei too kaasa ebamõistlikke kulusid.

Parkijatele antakse tasulisest parkimisalast teada liikluskorraldusvahendite abil ning määrusega on reguleeritud, kuidas saab parkimise eest tasuda. Kuigi õigusaktides ei ole sõnaselgelt kirjas, et parkijaid tuleb nt infotahvlite abil teavitada ka parkimistasu maksmise viisidest ning et parkimiskohtade juurde tuleb luua maksmisvõimalused (paigaldades parkimisautomaadid), ei ole alust pidada eespool nimetatud seadusi ega määrust põhiseadusega vastuolus olevaks. Liiklusseaduse järgi otsustab parkimisautomaatide ja nende asukoha üle vald ja linn. See tähendab, et kohalikul omavalitsusel on siin avar kaalutusõigus (õigus otsustada, kuidas seda korraldada). Õigusaktidega oleks keeruline kehtestada üheselt tingimused, kuhu tuleb parkimisautomaadid paigaldada.

Õigustloovate aktide avaldamisega tagatakse, et isikud, keda õigusnormid puudutavad, teaksid oma kohustusi. Mõistagi ei pruugi normide avaldamine tagada, et kõik puudutatud isikud neid kohustusi tõesti teavad. Samas on alust eeldada, et keskmine sõidukijuht arvestab Tallinna kesklinna piirkonna parkimiskorraldusega ning otsib infot ka tasu maksmise võimaluste kohta. Näiteks Tallinna linna [kodulehel](#) on avaldatud ülevaatlik teave parkimise eest tasumise võimaluste kohta (sh parkimisautomaatide asukohad).

Juhul kui tasuline parkimine tuleb sõidukijuhile üllatusena, peab ta sellest hoolimata leidma võimaluse parkimistasu maksta või tuleb tal kasutada muid parkimisvõimalusi. Näiteks annab liiklusseadus õiguse parkida linna parkimisalal tasuta kuni 15 minutit (kohaliku omavalitsuse volikogu võib kehtestada ka pikema tähtaja), kui parkimise algusaeg on nõuetekohaselt märgistatud (selleks piisab parkimise algusaja paberile märkimisest, kui parkimiskella pole käepärast). Sõidukijuht võib selle aja jooksul näiteks küsida teavet parkimistasu maksmise võimaluste kohta või otsida muu parkimiskoht. Niisiis pole põhjust pidada ülemääraseks, et sõidukijuht, kes kavatseb tiheda liiklusega piirkonnas parkida, peab vajaduse korral parkimise kohta ka infot otsima.

Mõistagi aitab parkimist sujuvamalt korraldada ning isikute õigusi paremini kaitsta see, kui parklates on parkimisautomaadid või teave nende lähima asukoha ning muude tasumisvõimaluste kohta. Igaühel võib ette tulla olukordi, kui mobiiltelefoni abil ei saa otsida lisainfot või teha makseid. Samas ei nõua ükski seadus, et igas parklas peaks olema parkimisautomaat või info selle asukoha kohta. Seda ei sätesta ka Tallinna Linnavolikogu määrus. Ometi ei saa sellise nõude puudumist lugeda põhiseadusega vastuolus olevaks. Parkimistasu maksmist takistavaid asjaolusid tuleb vajadusel hinnata konkreetse õigusvaidluse käigus.

Võrdne kohtlemine

Võrdse kohtlemise põhimõttega ei ole vastuolus, kui linna maal määratakse parkimistasu teisiti kui eramaal.

Üldine võrdsuspõhiõigus tuleneb põhiseaduse § 12 lõikest 1. Võrdsuspõhiõiguse riivega on tegemist siis, kui sarnases olukorras olevaid isikuid koheldakse erinevalt.¹ Võrdsuspõhiõigust võib piirata, kui selleks on asjakohane põhjus ning riive on proportsionaalne.²

Linna kehtestatud parkimistasu erineb olemuslikult eraparkla parkimistasust. [Maksukorralduse seaduse](#) § 2 sätestab: „Maks on seadusega või seaduse alusel valla- või linnavolikogu määrusega riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel ning millel puudub otsene vastutasu maksumaksja jaoks.“

Eramaal parkides kasutab sõidukijuht teenust selle osutaja kehtestatud tingimustel. Selleks et lugeda parklaomaniku ja parkija vahel parkimisleping sõlmituks, tuleb parklas parkimistingimused selgelt esile tuua. Riigikohus on eraparklas parkimise kohta sedastanud, et parkimisteave peab olema piisavalt suur ja selgesti nähtav;³ parkimiseks tasulisel parkimisalal sõlmitud leping vastab üürilepingu tunnustele [võlaõigusseaduse](#) § 271 mõttes ning üüri suurus saab järeldada parkimistingimusi sisaldavast tahvlist⁴. Seega saab parkija teavet konkreetses eraparklas kehtivate tingimuste kohta infotahvliilt, samas kui parkimistasu maksmise tingimused on reguleeritud õigusaktidega.

Kuigi esmapilgul võib jääda mulje, et eraparklas parkimine ja kohaliku omavalitsuse tasulisel parkimisalal parkimine on samasugused olukorrad, kuuluvad need erinevatesse õigusvaldkondadesse – eraparkla parkimistingimuste kohta kehtib eraõigus ja linna maal parkimise kohta avalik õigus. Seega erinevad üksteisest ka teavitamise reeglid. Erinevaks kohtlemiseks on asjakohane põhjus ning seda ei ole alust pidada põhiseadusega vastuolus olevaks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristiina Albi 693 8412, Kristiina.Albi@oiguskantsler.ee
Vallo Olle 693 8445, Vallo.Olle@oiguskantsler.ee
Rait Sannik 693 8438, Rait.Sannik@oiguskantsler.ee

¹ RKÜKo 17.03.2003, nr [3-1-3-10-02](#), p 36; RKPJKo 06.03.2002, nr [3-4-1-1-02](#), p 13; 12.06.2002, nr [3-4-1-6-02](#), p 10; 01.10.2007, nr [3-4-1-14-07](#), p 13.

² RKÜKo 07.06.2011, nr [3-4-1-12-10](#), p 31, 35.

³ RKPJKo 20.10.2010, nr [3-2-1-75-10](#), p 11.

⁴ RRTKo 25.01.2017, nr [3-2-1-68-16](#), p 29, 35.